Symptomatische behandeling van bovenste luchtweginfecties in onze praktijk: een kwaliteitsverbeterendproject

Haio: AKA Freya , U.A.
Promotor: COENEN Samuel , U.A.
Praktijkopleider: Bayon Isabelle , MULKENS Katrin , PEELMAN Inge

Context: Verkoudheden zijn een veelvoorkomende reden om te consulteren in de huisartsenpraktijk, maar hebben veelal een zelflimiterend karakter. Frequent worden symptomatische middelen aangewend in de hoop de symptomen te verlichten, maar niet voor elk middel is er voldoende evidentie dat het effectief is. Vaak is de beschikbare evidentie hieromtrent onvoldoende gekend, wat leidt tot foutief en overgebruik van medicatie.

Onderzoeksvraag: De symptomatische behandeling bij patiënten die zich presenteren met een verkoudheid optimaliseren en uniformiseren met behulp van een praktijkrichtlijn in mijn huidige opleidingspraktijk.

Methode: Eerst werd een oriënterend literatuuronderzoek uitgevoerd om na te gaan welke behandelingen effectief zijn, en welke niet. Als voormeting werd gekeken welke (voorschrijfplichtige) medicatie de vier vaste artsen uit de opleidingspraktijk voorschreven in kaart gebracht op basis van retrospectieve analyse van gegevens uit hun elektronisch medisch dossier (EMD) van november 2019. Op basis hiervan werden stellingen opgesteld, die individueel door elk van de artsen werden beantwoord. Omwille van een meer valide vergelijking tussen voor- en nameting te bekomen, werd, gezien de impact van de COVID-19 pandemie op consultaties voor bovenste luchtweginfecties, een tweede analyse uitgevoerd op basis van EMD gegevens van februari 2021. De verbeteracties bestonden uit een presentatie over de bewijskracht van de verschillende middelen, een voorstelling van de resultaten van het gemiddelde voorschrijfgedrag van de praktijk en een rondetafelgesprek begin maart. Op basis hiervan werd middels de Delphi-methode een consensus bereikt en een praktijkrichtlijn ontwikkeld. Nadien werd een nameting uitgevoerd op basis van EMD gegevens van 8 maart tot en met 2 april 2021 en antwoorden op dezelfde stellingen.

Resultaten: In de voorrmetingen werden respectievelijk 90 en 16 patiënten geïncludeerd, in de nameting 35 patiënten. In de tweede voormeting werden aanzienlijk minder behandelingen voorgeschreven dan in de eerste voormeting, vermoedelijk onder invloed van de COVID-19 pandemie. Het aandeel antihistaminica, antibiotica en anittussiva nam af in de nameting tegenover beide voormetingen., het aandeel paracetamol nam toe. Opvallend is dat bepaalde producten (ipratropium, zink, echinacea, vitamine C en stomen) nooit geregistreerd werden in één van de patiëntendossiers in zowel de voormetingen als in de nameting. De antwoorden op de stellingen volgden meer de trend uit de literatuurstudie; een toename van de intentie om producten zoals vitamine C, zink en ipratropiumbromide voor te schrijven, en een vermindering van antibiotica en antitussiva. Na de veelzijdige verbeteractie werd, volgens de Delphi-methode, een praktijkrichtlijn ontwikkeld.

Conclusie: In dit praktijkverbeterproject met veelzijdige verbeteractie tijdens de COVID-19 pandemie schreven de vaste artsen uit de opleidingspraktijk bij bovenste luchtweginfecties minder middelen voor waarvoor er onvoldoende evidentie is dat ze effectief zijn en kwam een praktijkrichtlijn tot stand.